PÁRTSZERVEZÉS — PÁRTIRÁNYÍTÁS

Technika és szövetkezetpolitika

● **NAPJAINKBAN** a mezőgazdasági termelés fejlődésére az iparszerűség a jellemző. Ez nem csupán azt jelenti, hogy a gépeket immár a termelés valamennyi területén alkalmazzák, hanem azt is, hogy a gépek sora kapcsolódik egybe, szigorúan meghatározott technológia alapján. Egyre több termelőszövetkezet csatlakozik ezeket az úgynevezett zárt termelési rendszereket megvalósító társulásokhoz. A cél világos: többet, jobbat, olcsóbban termelni, vagyis növelni a szövetkezetek jövedelmét.

A mezőgazdasági termelés forradalmasítása egyrészt nagy anyagi beruházást igényel, másrészt politikai, szakmai, bérezési, szociális és egyéb problémákat vet fel.

Számos megfogalmazásban találkozhatunk például azzal a nézettel, hogy a technika gyors fejlődése a mezőgazdaságban „nem tűri meg" vagy „szétszakítja" a szövetkezeti kereteket. Ezek mögött kimondva vagy kimondatlanul az az elgondolás húzódik meg, hogy a szövetkezetek a fejlődés során előbb-utóbb szükségszerűen átalakulnak állami vállalatokká. E nézet vallói azzal érvelnek, hogy egy-egy zárt termelési rendszerben vagy társulásban olyan nagy értékű termelőeszköz, termék koncentrálódik, hogy működtetése, értékesítése szövetkezeti alapon már lehetetlen. Gyakran hangoztatják, hogy e társulásokban a munka szervezése, a dolgozók bérezése szinte az állami gazdaságokéval azonos módon történik, tehát a fejlődés abba az irányba halad, hogy a szövetkezeti tag megszűnik gazdasága tulajdonosává lenni, s fizetett dolgozóvá, alkalmazottá válik.

A párt szövetkezetpolitikája szocialista tulajdonformának tekinti a tagok önkéntes társulása és tevékenysége alapján létrejött szövetkezeti tulajdont. És ez a lényeg! Téves tehát az olyan felfogás, hogy az egyszerűbb vagy a kevésbé fejlett termelés mellett létrejövő gazdaság a tagok kollektív tulajdona marad, de mihelyt az megközelíti vagy eléri a fejlett szintet, átalakul össztársadalmi tulajdonná.

● **ABBÓL AZ EGYSZERŰ TÉNYBŐL,** hogy a tehcnológiai rendszerek gazdálkodási módszerek „átlépik" egy-egy szövetkezet határát, tevékenységének kereteit, nagyon hibás lenne a tulajdonformák változására következtetni. A párt agrárpolitikája a jövőt illetően kimondja: a két tulajdonforma közeledik egymáshoz, de ez nem vezethet és nem is vezet az azonosuláshoz.

Hogyan lehet és kell értékelni a mindennapi életben lezajló fejlődést?

A technika fejlesztése a szövetkezetekben valóban nem különbözik, de nem is különbözhet az állami vállalatok hasonló jellegű tevékenységétől. Napjainkban már elég gyakori, hogy egyes szövetkezetekben vagy szövetkezeti társulásokban a termelés korszerűsége, szintje elérte vagy meghaladta a környező állami gazdaságokét. Az is kétségtelen, hogy a munka szervezésében, a dolgozók bérezésében hasonlóság is fellelhető.

A munkaszervezés, a bérezés hasonlóságából azonban nem lehet a tulajdonformákra vonatkozóan messzemenő következtetéseket levonni. Annál kevésbé, mert a termelőszövetkezetek gazdálkodásának, termelésük technikai szintjének fejlődésével együtt alakult a párt szövetkezeti politikája is, amely törvényekben, kormányhatározatokban, az ágazati minisztériumok rendelkezéseiben is kifejezést nyert. Az egységes szövetkezeti törvény, amely a párt politikája szellemében rendezi a mezőgazdasági szövetkezetek és az állam, a mezőgazdasági szövetkezetek és tagjaik, valamint a mezőgazdasági szövetkezetek és a társadalmi szervezetek kapcsolatait, híven tükrözi ezt a politikát.

● **A PÁRT ARRA TÖREKSZIK,** hogy fejlessze, erősítse a szövetkezeti tagokban a szövetkezeti tulajdonhoz való kapcsolatukat, annak megbecsülését. Ez is elősegítette, hogy az utóbbi időben jelentősen formálódott, alakult a szövetkezeteken belül az emberi kapcsolatok tartalma, formája. A szövetkezetek tevékenységi körének bővülésével, a technikának a szövetkezetekben való gyors elterjedésével például széles körben támadt igény az ipari szakemberek iránt. Több ezer, főleg a falvakból korábban elkerült ipari munkás tért vissza a tsz-be.

A legnagyobb, a legmélyrehatóbb fejlődés azonban a szövetkezeti demokrácia fejlődésében tapasztalható. A szövetkezetek önkormányzatának érvényesülése napjainkban élő valóság. Természetesen ez nem azt jelenti, hogy mindenütt csorbítatlanul érvényesül a tagok joga a gazdálkodás irányításában, vagy azt, hogy nincs olyan szövetkezet, ahol egyes vezetők nem élnének vissza tisztségükkel, a tagok bizalmával. De azt igen, hogy egységesen megteremtődtek, létrejöttek valamennyi szövetkezetben azok a keretek, amelyek tartalommal való megtöltése esetén elmondható, hogy a szövetkezet szocialista társadalmi-gazdasági forma, amely tagjai és az egész társadalom javára képes megfelelő feltételeket biztosítani a termelőerők, a technika nagyarányú fejlődéséhez.

● **MINDEZ NEM ZÁRJA KI** azt, hogy egyes ágazatokban, egyes tevékenységek fejlesztésében, konkrét mérlegelés alapján már ma helyet kapjanak a szövetkezetek egymás közötti, vagy állami vállalatokkal történő társulásai. Indokolttá teheti ezt a szükséges befektetések nagysága, a tevékenység jellege és természetesen a részvevők kölcsönös érdekeltsége.

Mihók Sándor

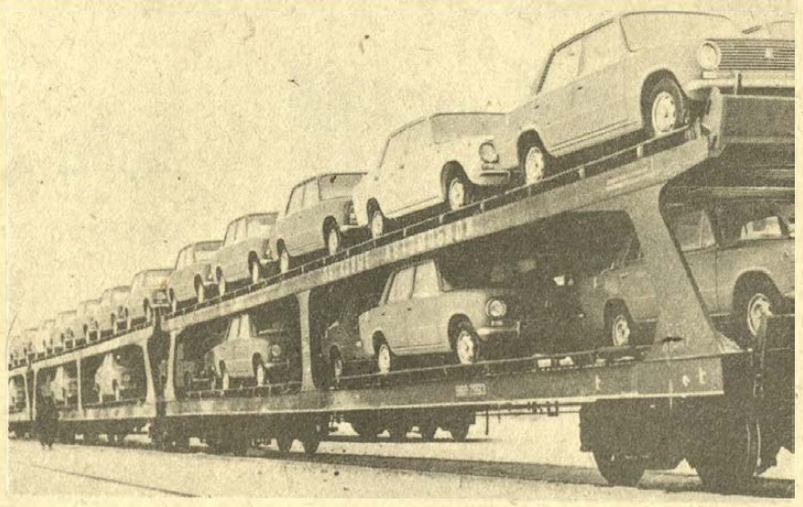

● **Indulnak a Zsigulik a megrendelőknek a Volgai Autógyárból**

PANORÁMA

1590 Zsiguli naponta

A Volgai Autógyár minden hónapban növeli a kibocsátott személygépkocsik számát. Nemrég új termelési csúcsot értek el azzal, hogy naponta 1590 Zsiguli készül.

A szovjet üzemek mellett Bulgária, Magyarország, az NDK, Lengyelország, Csehszlovákia és Jugoszlávia is segíti a gyártást komplett alkatrészek előállításával. Ezekből az országokból rádiók, a karosszéria belső szerelvényei, akkumulátorok, fényszórók, lökhárítók és más tartozékok érkeznek. Az együttműködésbe — érdekes módon — egy viszonylag kis Bács-Kiskun megyei üzem, a Császártöltési Vegyesipari Szövetkezet is bekapcsolódott, ahol műszerfal-tartozékok, kilométerszámlálók, tekercstestek és izzófoglalatok készülnek több millió forintos értékben a Mechanikai Mérőműszerek Gyárának. A nagyvállalat pedig komplett műszerfalakat szállít a Togliattiról elnevezett város autógyárába — évente százmillió forintot jóval meghaladó értékben.

A Volgai Autógyár, amelynek a termékeit 15 országba exportálják, az ötéves terv végére, 1975-ben már 600 ezer gépkocsit ad.

● **Készülnek a kilométerszámlálók Császártöltésen.**

● **Szállításra várnak a Zsigulik.**

AZ ÜGYÉSZ TOLLÁBÓL

Cserbenhagyás

A SEGÍTSÉGNYÚJTÁS elmulasztása, a járművezető által okozott baleset áldozatának cserbenhagyása magasfokúan veszélyes a társadalomra, s ez tükröződik a bíróságok ítéletében is. Sajnos, ennek ellenére még mindig akadnak felelőtlen emberek, akik nemcsak balesetet okoznak, hanem gázolás után a helyszínről elmenekülnek, segítség nélkül hagyva bajba jutott embertársukat.

Még 1973. február 16-án történt, hogy Danajka László MÁV kocsirendező a hajnali órákban kiskunmajsai lakásáról kiskunfélegyházi munkahelyére igyekezett motorkerékpárral. Az eső esett, a látási és útviszonyok rendkívül kedvezőtlenek voltak. A motoros ennek ellenére negyven kilométer körüli sebességgel, tompított világítással közlekedett, s ennek fényében csupán néhány méterre látott előre. A motorossal szemben jött gyalogosan — lakott területen kívül, a KRESZ rendelkezéseit betartva, az úttest baloldalán — Sebők András kiskunmajsai lakos. Danajka László a gyalogost későn vette észre, fékezésre, irányváltoztatásra már nem volt ideje, s így Sebők András elütötte. Az ütközés olyan szerencsétlenül történt, hogy a motorkerékpár éles szélű jobb lábtartója a gyalogos jobb lábszárának ütközött, amelyet eltört. Felborult a motoros is, de nem sérült meg.

Danajka László miután felállt, visszament a baleset színhelyére, észlelte a súlyos sérülést, megkísérelte talpra állítani a sérültet, de ez természetesen nem sikerülhetett. Közben két asszony érkezett a helyszínre kerékpárral, akiknek Danajka azt mondta, hogy maradjanak a sérültnél, ő pedig elszalad orvosért.

A HELYSZÍNRŐL el is távozott, visszaindult Kiskunmajsa irányába, azonban orvosnak nem szólt, a rendőrségnek sem jelentette a balesetet, hanem különböző kerülő utakon Kiskunfélegyházára távozott. A két asszony több mint egy óráig várakozott a motorosra, de miután látták, hogy nem jön vissza és orvos sem érkezik, egyikük orvosért ment, jelentette az esetet a rendőrségnek. Danajka László motorkerékpárjának rendszámát a két asszony felírta, személyleírást is adtak róla. Így a motor még aznap kézre került, s a rendőrség Danajka Lászlót őrizetbe vette.

A Kecskeméit Járásbíróság közlekedési tanácsa az elmúlt napokban tárgyalta Danajka László ügyét, s a cserbenhagyót 1 évi és hat hónapi szabadságvesztésre ítélte, amit szigorított börtönben kell eltöltenie. A súlyos szabályszegésre tekintettel a vádlottat két évi időtartamra valamennyi járműkategóriára kiterjedően eltiltotta a vezetéstől. A bíróság a büntetés kiszabásánál figyelemmel volt arra is, hogy az aránylag fiatal vádlott korábban már három ízben volt büntetve, s már mint fiatalkorút is elítélték. Jellemző a vádlott bűntudatára, hogy az ítélet ellen fellebbezést sem jelentett be, azt tudomásul vette, s így jogerőre emelkedett, végrehajtható.

E KIRAGADOTT ESET csak egy a sok hasonló jellegű cselekmény közül. Az elmúlt esztendőben 105 azonos ügyben ítélkeztek a megyében bíróságaink. Ezek közül az esetek közül 19 alkalommal súlyosan sérült személyt hagytak — gyakran a késő éjszakai órákban, elhagyott területen — a szükséges segítség megadása nélkül a helyszínen a gázolók. Az említett számokon érdemes egy rövid ideig elgondolkozni. A közúti balesetek folytán, vagy egyéb módon bajba jutott embertársaink megsegítése mindenkinek alapvető kötelessége. Szocialista jogalkotásunk egyik vívmánya, hogy az erkölcsi normán túlmenően büntetőjogi védelmet is ad a baleset folytán segítségre szoruló sérülteknek. E jogalkotásból a mélységes humanizmus érezhető ki, megszegőit pedig a törvény súlyos büntetéssel sújtja.

Érdemes elmondani azt is, hogy az ily módon, a baleset helyszínéről elmenekülő személyek szinte kivétel nélkül, rövid időn belül kézre kerülnek. Mindig marad a baleset helyszínén egy-egy áruló nyom, letört visszapillantó tükör, irányjelzőkészülékmaradványok, esetleg festéknyom. De a járművön található rongálódások, horpadások vagy éppen a baleset közelében tartózkodó személy, aki a rendszámot felírja, megjegyzi, személyleírást tud adni, mind-mind oda vezetnek, hogy a lelkiismeretlenül tovább robogó gázoló csakhamar ismertté válik. Ezeket az elkövetőket már a nyomozati szakban letartóztatják, s a bíróság — az esetek túlnyomó többségében — súlyos szabadságvesztést szab ki rájuk.

KÍVÁNATOS LENNE, ha a szocialista emberhez annyira méltatlan bűncselekmények véglegesen megszűnnének megyénkben.

dr. Tasnádi Elek
megyei közlekedési ügyész

Eredmények, tervek Hercegszántón

Megyénk legdélebbi községének arculata sokat változott az elmúlt években. Hercegszántó délszláv nemzetiségű lakói a magyarokkal közösen alakítják, formálják környezetüket. Az elmúlt évek legjelentősebb ténykedése volt, hogy elkészült a törpevízmű.

Kilenc kilométer hosszú csövet fektettek le, s így a hercegszántóiak fele a vezetékből folyó vizet használhatja. A vezeték helyét a lakosság ásta ki társadalmi munkában. Tavaly jelentős volt a járdaépítés, parkosítás, valamint a fásítás. Ezt is társadalmi munkában végezték az itt élő emberek. A község lakói és a két termelőszövetkezet több mint 3 millió 500 ezer forint értékű társadalmi munkával járult hozzá a község fejlesztéséhez. Azért, hogy jobb minőségű víz folyhasson a vezetékből, az idén 308 ezer forint költséggel vastalanító berendezést szeretnének építeni. Legnagyobb gondjuk a hercegszántói tanácsvezetőknek, hogy pénz híján a vízvezeték-hálózatot belátható időn belül nem tudják bővíteni. Emiatt a község szélén élők nem jutnak vezetékes vízhez.

Elsősorban a fiatalok örülhetnek, hogy a sportpályájuk öltözőit bővítik, korszerűsítik ebben az évben. Csaknem 40 ezer forintot költenek erre a költségvetésből. Az új öltözők mellett lesz majd hideg-meleg vizes fürdő is. Két játszótér építésére kerül sor az idén. Az egyik helyét már kijelölték, az az Alkotmány téren lesz. A 20 ezer forint költséggel megépülő játszótereken lesz homokozó, csúszda és különféle hinta. Ennek megvalósításához is hozzájárul társadalmi munkában a község lakossága, s még tovább folytatják utcáik szépítését, csinosítását — parkosítanak, fásítanak.

Hercegszántó nemzetközi határátkelőhely. Ezen a nyáron is sok száz turista jöhet hazánkba a Zombor—Hercegszántó útvonalon. Az idegenek ebben a községben találkoznak először magyar településsel, itt kapnak először ízelítőt megyénkből, s ez nagyobb kötelezettséggel jár. A hercegszántóiak a nemrég épült szép étteremben és modern presszóban vendégül tudják látni a turistákat. A napokban megválasztott községi tanács és ennek vezetői arra törekednek, hogy az elkövetkezendő években még dinamikusabban fejlődjék és szépüljön községük.

Cs. I.

KENYÉR ÉS ÉLET

A takarítónő

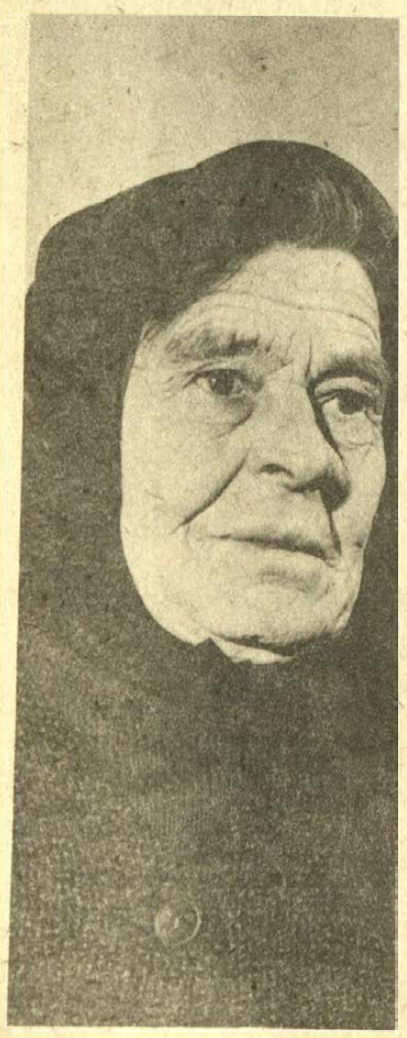

Idő, gond, munkaszabdalta arcú asszony özvegy Busa Istvánné. Ráncai könnyen rendeződnek mosolygásra, nevetésre. Az első pillanatban mindenki azt hinné, hogy hetvenegy éve csak az élet rossz tréfája. Lehetetlen ennyi idős korban ekkora derű, optimizmus, bizakodás. Pedig így van. Megtetőzi mindezt hogy napi nyolc órát takarít a kecskeméti városi tanácsházán. Munkakönyvét nem a nyugdíjiratok közt őrzik a Társadalombiztosítási Igazgatóságon. Özvegy Busa Istvánné teljes értékű aktív munkaerő:

— A férjem 1963-ban halt meg. Azóta egyedül élek, egy szobakonyhás lakásban. Nyugdíjam nincs, a férjem után sem járt semmi. Minden nap hajnalban kelek, bejövök dolgozni. Nekem csörgőóra sem kell, könnyen felébredek. Megszoktam.

A munkás életformáját a munka határozza meg. A takarítónőét is az. Takarítani kell a hivatali munkaidő megkezdése előtt és befejezése után.

— Hogy milyen ez a munka? Én szeretem. Megszoktam már ezt is, mint a koránkelést. Nyolcadik éve, hogy takarítok. Négy évig a megyei tanácsnál is dolgoztam. Az öröm ebben annyi, hogy jó végignézni a tisztán csillogó folyosón, vagy a ragyogó parketten... de minden munkának van öröme, igaz?

Arról beszélek, hogy az emberek közül elég sokan lenézik a takarítónőket. Busa néni és két munkatársnője válaszolgat a kérdésekre. Elmondják, hogy nekik is vannak hasonló tapasztalataik, sajnos.

Aki íróasztalnál ül, s a legegyszerűbb adminisztrációs munkát végzi, az valamiféle rossz társadalmi értékbeállítódás folytán — ma már nem nyíltan, de néha úgy is — különbnek, fontosabbnak érzi magát annál, aki kétkezi munkával keresi kenyerét, igazgatja ezt az életet, életünket.

— Buta emberek ezek — mondja Busa néni. — Sok művelt, magas beosztású embert ismerek, de azok nem szégyellnek előre köszönni egy takarítónőnek. Viszont elég gyakran előfordul az, hogy fiatal irodisták lekezelik az embert, megjátsszák magukat.

— Ilyen esetben mit csinál egy takarítónő? — kérdezem.

— Vagy megmondja a magáét, vagy nem szól semmit. Minek?

— A Busa néni gondolt már arra, hogy más munkát vállal?

— Gondolni gondoltam, de ilyen idős asszonyt mint én, hova vennének fel? Gyárban, szalag mellett nem tudnék dolgozni. Oda fiatalok kellenek.

— Szereti ezt a munkát, vagy kényszerűségből végzi?

— Nem olyan rossz ez, de öreg vagyok már. A nyugdíj miatt dolgozom még. Tíz év munkaviszony kell hozzá.

— Gyermekei vannak?

— Négy van. Családosak...

— Hány szobát kell takarítani?

— Tízet, és a folyosó egy részét.

— Nem fárad el?

— Nem, csak a lábaim már nehezen bírják az állást.

Szabó Jánosné elkeseredetten beszél arról, hogy sokan nem becsülik meg a munkájukat, és Busa néninek nem kellene már ilyen idős létére dolgozni, mert ők tudják, akik naponta vele dolgoznak, hogy elfárad, fájnak a lábai, s amikor januárban el akart menni, nem engedték.

Kecskeméten a nagyobb üzemek, gyárak bejáratánál megakad a szemlélő tekintete azokon a táblákon, amelyekre kiírja a munkaügyi osztály, hogy milyen foglalkozási ágakban van felvétel. Takarítónő mindenütt olvasható. Talán azért — megkockáztatom a véleményt, — mert nem becsülik az emberek ezt a munkát, pedig takarítani kell, ahol élünk és dolgozunk, mindenütt.

Csató Károly

(Következik: *A szemetesek*)

60 MILLIÓ ÁRUCIKK

A moszkvai üzletekben naponta 5,5 millió ember fordul meg, a vevők 60 millió árucikket vásárolnak. Az áruforgalom állandóan növekszik.

Tíz-tizenöt évvel ezelőtt a szovjet főváros lakói víkendjüket azokban a festői szépségű falvakban — Kuzminkiben, Tyoplij Sztanban, Vladicsin-Dacsnijban, Konykovban — töltötték, amelyek Moszkva terjeszkedésével ma már a város határain belül fekszenek. Ezeknek a hagyományos gerendaházakból épült falvaknak az emlékét — ahol a léckerítés mögött cseresnyéskert virított, s ahol a házak ablakainak tokborítását és párkányát díszes faragások ékesítették — napjainkban már csak Moszkva új mikrokörzeteinek a neve őrzi. Ezekben a körzetekben a legalacsonyabb házak nyolcemeletesek. Moszkva növekszik — 1975-be a főváros lakosságának száma eléri a hét és fél milliót. És minél nagyobb lesz a város, annál többet vásárol, annál jobban kell bővíteni az üzletek, áruházak, csemegeboltok hálózatát.

Moszkva kereskedelmi hálózatának napi forgalma 36 millió rubel. A szovjet fővárosba érkező külföldi vendégek ezt a kereskedelmi apparátust gyakran nevezik „a világ legnagyobb kereskedőcsaládjának".

A kilencedik szovjet ötéves terv (1971—1975) első két évében Moszkvában négyszáz új üzletet nyitottak meg, főleg nagy iparcikk- és élelmiszerboltokat. A moszkvaiak körében nagy népszerűségnek örvendenek az „Univerzam" típusú üzletek. Ezekben az univerzális üzletekben nemcsak a zöldséget, kenyeret, burgonyát és a húst lehet megvásárolni, hanem hal- és csemegeárukat, gyümölcsöt, cukrászkészítményeket is. A bevásárlás minimális időt igényel.